

Juozas OLEKAS

*Socialdemokratai –
už valstybės rūpestį žmogumi*

ATASKAITA RINKĖJAMS
2008 m. lapkritis – 2009 m. kovas

*Nuoširdžiai Jūsų
Juozas Olekas*

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARYS

JUOZAS OLEKAS

Juozas Olekas gimė tremtyje, B. Ungute, Krasnojarsko krašte 1955 m. spalio 30 d.

Vaikystėje patirti tremtinių vargai išugdė J. Olekui gilų socialinio teisingumo jausmą, begalinį pasišventimą tarnauti žmonėms. Dar besimokydamas Vilkaviškio Salomėjos Nėries vidurinėje mokykloje, J. Olekas neabejojo, kad taps chirurgu. 1974–1976 m. studijavo Kauno medicinos institute, vėliau Vilniaus universiteto Medicinos fakultete, kurį baigė 1980 m.

Imlus naujovėms J. Olekas susidomi mikrochirurgija. Darbas Vilniaus universiteto mikrochirurgijos laboratorijoje suveda su profesoriumi Kęstučiu Vitkumi. Kartu jie operacinėje praleido beveik dešimtmetį, teikdami pagalbą nelaimių ištiktiems žmonėms ne tik iš Lietuvos. 1987 m. vadovaujant profesoriumi

K. Vitkui, J. Olekas operavo Lietuvos krepšinio legendos A. Sabonio nutrūkusią dešinės kojos Achilo sausgyslę. Ši Vilniaus mikrochirurgų sėkmė tapo ir Lietuvos krepšinio sėkme: A. Sabonio žaidimas išgarsino Lietuvą visame pasaulyje, o J. Olekas mokslininko ir praktiko patirtį apibendrino apgindamas mokslų daktaro disertaciją.

1987 m. už rekonstrukcinės mikrochirurgijos darbų ciklą kartu su grupe Vilniaus universiteto mikrochirurgų J. Olekui buvo paskirta Lietuvos nacionalinė premija, o 1999 m. suteiktas docento vardas.

J. Olekas daugelio racionalizacinių pasiūlymų, ir mokslinių straipsnių ir knygų autorius, žurnalų „Stomatologija“, „Medicina“ redkolegijos narys, aktyvus politinių permainų Lietuvoje dalyvis. 1988 m. jis buvo vienas Lietuvos Gydytojų sąjungos atkūrėjų, tapo medikų Sąjūdžio komisijos pirmininku, Sąjūdžio Seimo nariu.

1989 m. įstojo į atkurtą Lietuvos Socialdemokratų partiją, buvo LSDP XIV (atkuriamojo) suvažiavimo delegatu, išrinktas LSDP tarybos nariu. 1989 m.

J. Oleką Sūduvos krašto žmonės išrinko TSRS liaudies deputatu. Kartu su Lietuvos delegacija J. Olekas nuosekliai gynė Lietuvos teisę į laisvę TSRS liaudies deputatų suvažiavime.

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, J. Olekas buvo paskirtas pirmuoju Nepriklausomos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministru, juo dirbo ir 2003–2004 m.

Daug nuveikė pagerindamas gydytojų rengimą, ligoninių atnaujinimą, diegdamas ankstyvą ligų diagnostiką.

1996 m. pirmą kartą išrinktas Lietuvos Respublikos Seimo nariu Suvalkijos vienmandatinėje apygardoje J. Olekas savo rinkėjų nenuvylė. Jau ketvirta kadenciją J. Olekas eina įvairias pareigas Seime, Vyriausybėje.

2006 m. J. Olekas Prezidento dekretu buvo paskirtas Krašto apsaugos ministru. Jo iniciatyva Lietuvoje atsisakoma šauktinių ir pereinama prie profesinės kariuomenės, iš Irako garbingai grįžo Lietuvos kariai.

Su žmona bendramoksle Aurelija išaugino tris vaikus. Dukra Laura – odontologė, dukra Joana – ekonomistė, sūnus Juozas – studentas. Dabar jau apsupti penkių anūkų: Ulos, Mėtos, Aloyzo, Jono ir Antano.

Gerbiami rinkėjai,

Nuoširdžiai dėkoju Jums už išreikštą pasitikėjimą ir suteiktą galimybę vėl dirbti Jums ir Lietuvai Lietuvos Respublikos Seime. Jūsų valia lėmė jog šią kadenciją Lietuvos socialdemokratų partijos frakcija ir aš kaip jos narys dirbame būdami opozicijoje. Tačiau esame konstruktyvi opozicija, teikianti savo siūlymus valdančiai daugumai, kaip sušvelninti iki Lietuvos atsiritusios pasaulinės krizės pasekmes. Turbūt pamenate mūsų stiprų pasipriešinimą gruodžio mėn. valdančiųjų teiktiems mokesčių keitimams, akcizo didinimui dyzelinui. Deja mūsų balsas nebuvo išgirstas o mūsų išsakyti nuogastavimai tvirtinasi. Šioje kadencijoje seime dirbu Švietimo, mokslo ir kultūros komitete. Tai gal kiek nauja bet ir labai artima kaip gydytojui mokslininkui sritis. Ypatingą dėmesį skiriu Švietimo ir mokslo ministro pasiūlytos Auštojo mokslo reformos pasekmių sušvelninimui. Griežtai pasisakau prieš aukštųjų mokyklų autonomijos ribojimą ir studijų apmokestinimą pilna kaina. Savo poziciją šiuo klausimu ir noriu Jums plačiau išdėstyti žemiau pateikiamame straipsnyje. Taip pat pateikiu Jums savo Seime teiktų pasiūlymų savadą.

Noriu atkreipti Jūsų dėmesį kad nuo šių metų balandžio mėnesio keičiasi ir mano biuro adresas. Tikiuosi, jog ypač Fabijoniškių gyventojams bus patogiau užsukti pabendrauti. Norėčiau ir toliau pratęsti mūsų gražių bendravimą. Viliuos jog ši nauja seimo nario ataskaitos forma Jums taip pat patiks. Laukiu Jūsų pasiūlymų, problemų išsakymų ir apsilankymų naujajame biure.

Pagarbiai Jūsų

Juozas Olekas

I sesija		
XP-3420	PASIŪLYMAS 2009 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektui	3
XIP-287	PASIŪLYMAS Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 19, 51, 56, 125 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui	1
II sesija		4
XIP-291	PASIŪLYMAS Akcizų įstatymo 33 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui	1
XIP-496	PASIŪLYMAS 2009 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatymo projektui	2
XP-2905	PASIŪLYMAS Mokslo ir studijų įstatymo projektui	13
XIP-781	PASIŪLYMAS 2009 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 1, 2, 3, 7, 8, 10 straipsnių ir 1, 3, 4, 11 priedėlių pakeitimo įstatymo projektui	1
XIP-503	PASIŪLYMAS Transporto lengvatų įstatymo 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui	1
XIP-506	PASIŪLYMAS 2009 metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektui	1
XIP-419	PASIŪLYMAS Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 2, 19, 51, 56, 58, 91, 125(1) straipsnių pakeitimo ir 125(1) straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui	1

Revoliucionieriai išraus aukštąjį mokslą su visomis šaknimis

Nuo nepriklausomybės atkūrimo Lietuvos aukštasis mokslas padarė nemažą pažangą, tačiau tiek studentų, tiek dėstytojų, tiek ir politikų nuomone, reformas reikia tęsti. Deja, naujoji Vyriausybė imasi neteisingų priemonių ir siekia ne reformos, bet revoliucijos, kuri sunaikins aukštąjį mokslą.

Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto narys J. Olekas teigia, kad Lietuvos mokslininkai yra žinomi ir pripažįstami visame pasaulyje, o kai kurių aukštųjų mokyklų absolventai tiesiog graibstomi kitų valstybių.

“Puikiausias pavyzdys – medikai, kurie pabaigę mokslus Lietuvoje yra kviečiami ir viliojami dirbti užsienyje. Aukštasis mokslas pažengęs į priekį, tačiau tai tėra viena medalio pusė. Mes matome ir taisytinių dalykų”, – teigė socialdemokratas J. Olekas.

Lietuva maža šalis, tačiau gali pasigirti aukštųjų mokyklų įvairove. Ar tokiai nedidelei valstybei reikia tiek daug universitetų ir kolegijų? Ar iš tiesų aukštųjų mokyklų konkurenciją Lietuvoje galima vadinti sveika?

Už reformą, bet prieš revoliuciją

Seimo nario J. Oleko nuomone, laikui bėgant atsirado gausybė įvairių studijų programų – jų yra per daug, jos kartojasi, dubliuojasi.

“Kai kurios sritys pasirenkamos dėl populiarumo, nors yra nepamatuotos studijų lygiu ar galimybe įsidarbinti. Kai kurias specialybes renkamasi tik dėl greito diplomo gavimo kriterijaus, todėl mes esame už reformą, kuri užtikrintų aukštojo mokslo kokybę ir prieinamumą”, – aiškina J. Olekas.

Seimo valdančiosios daugumos ir naujosios Vyriausybės pateiktas Aukštojo mokslo ir studijų įstatymo projektas kelia daugybę klausimų ir abejonių. Panašu, kad dalis pasiūlymų buvo neapgalvoti, priimti nepasitarus su šios srities specialistais, su pačiais studentais.

“Negalime sutikti su naktinio buldozerio principu pateiktais valdančiosios daugumos pasiūlymais. Dėl daugelio dalykų buvo susitarta ir praėjusiais metais, pasirašant partijų susitarimą, vėliau diskutuojant dėl įstatymų nuostatų, bet dabar jos iš esmės pakeistos”, – teigė J. Olekas.

Pasak Seimo nario, nepasitenkinimą kelia didelė dalis projekto, o pirmiausia – bandymas sumažinti aukštųjų mokyklų autonomiją ir politizuoti jos valdymą, įdiegiant naujas Tarybas ir suteikiant joms ypatingas teises, valdant aukštųjų mokyklų turtą. Valdančiosios daugumos siūlymai – į tas Tarybas įtraukti politinio pasitikėjimo žmones – aukštąsias mokyklas paverčia politizuotomis. Pritarus valdančiųjų pateiktam projektui, Tarybos turėtų teisę disponuoti aukštųjų mokyklų turtu, turėtų lemiama balsą rektorius rinkimuose, sumažėtų aukštosios mokyklos bendruomenės įtaka mokyklos kryptiai ir programų pasirinkimui.

“Išsikėlę tikslą – siekti aukštojo mokslo kokybės – valdantieji pasirinko blogus instrumentus”, – mano Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto narys.

J. Oleko manymu, politikai nori daryti įtaką aukštajam mokslui ir tokiu būdu sustiprinti savo politinį dominavimą.

Mokysis tik turtingieji?

Nerimą kelia ir aukštojo mokslo finansavimas bei prieinamumas, kurie, pasak Seimo nario, yra persipynę.

“Dabar pasiūlyta sumažinti valstybės finansuojamų vietų skaičių universitetuose. Kita

dalį būsimų studentų būtų priversti mokėti visą studijų kainą. Tokia sistema nemažai daliai Lietuvos gyventojų padaro mokslą neprieinamą”, – teigia J.Olekas.

Valdančiųjų siūlomas finansavimo būdas nesprendžia aukštojo mokslo kokybės klausimo. “Užuoat reikalavę iš studentų, siekti žinių, o nepažangiuosius šalinę, universitetai bus priversti tokius studentus išlaikyti, nes bet koks studentas garantuos tos aukštosios mokyklos įplaukas. Galime daryti prielaidą, jog tokiu atveju, jei dėstytojai nepažangiems studentams rašys nepatenkinamus pažymius, studentai paliks aukštąją mokyklą, o ši praras finansavimą. Staiga aukštoji mokykla taps priklausoma nuo nepažangiųjų”, – aiškina Seimo narys.

Pūstels korupcijos vėjelis?

Studentus pribloškė dar vienas valdančiųjų pasiūlymas – panaikinti studentų rotaciją ir stojančiuosius vertinti pagal baigiamuosius egzaminus. Įstojęs į universitetą studentas galės per daug nesivarginti, jam tereiks išvengti iškritimo, o nuo jo egzaminų nebepriklausys, ar teks mokėti už mokslą ar ne. Gauti diplomą galės net tie, kurie kasmet nesugebės išlaikyti egzaminų ir turės skolų. Studentų nuomone, ruošiamie dirva korupcijai.

Neatmetama galimybė, jog turtingojo absolvento tėveliai sugebės rasti kelių, kaip jų vaikui įstoti į universitetą ir gauti valstybės finansuojamą vietą. Ketverius metus studentas galės nesirūpinti dėl savo pažymių – ir už mokslą nemokės. Tokią sistemą studentai laiko neteisinga.

Laisvosios rinkos fundamentalizmo link

Pagal pateiktą valdančiųjų projektą aukštojo mokslo sritys suskirstytos į šešias grupes. Studentui suteikiama galimybė pasirinkti. Jei stojantieji rinks tik populiarias specialybes, kai kurios nepopuliariosios tiesiog išnyks. Be to, studentui palikta galimybė pereiti iš vienos aukštosios mokyklos ar specialybės į kitą.

“Atsiranda tikimybė, jog studentai pasinaudos savo galiomis ir ims šantažuoti aukštąsias mokyklas. Jei dėstytojas tau nerašys gerų pažymių, tu iš šios mokyklos išėsi į kitą. Universitetai sieks bet kokią atvejų išsaugoti studentų skaičių, todėl objektyvumo klausimas, vertinant studentus, tampa nebeįmanomas”, – mano J.Olekas.

Pasak Seimo nario, tokią sistemą bandyta įdiegti Čilėje, dabar bandoma tą padaryti Gruzijoje. Net 80 proc. studentų mokosi pačiose populiariausiose specialybose, pedagogų likę 0,7 proc., keli proc. medikų. Sistema neatspindi tikrojo specialistų poreikio.

“Tokio laisvos rinkos fundamentalizmo daugiau pasaulyje niekur nėra. O Lietuva kažkodėl to siekia”, – stebisi J. Olekas.

Anot parlamentaro, negali būti konkurencijos tarp valstybinių aukštųjų mokyklų. Tokį konkurencijos modelį J.Olekas sugretina su parduotuvių tinklo vidaus konkurencija, o ši juk negalima.

Kiekvienas universitetas galėtų specializuotis ir suteikti tam tikrų sričių išsilavinimą, pvz., Klaipėdos universitetas – jūreivystės.

“Mums reikia konkuruoti su kitų pasaulio valstybių aukštosiomis mokyklomis. Negalima išspręsti universitetų programų gausos problemos per ėjimą bankroto link, manau, mes turėtume viešai diskutuoti apie galimą kai kurių aukštųjų mokyklų apsijungimą, programų pasidalijimą, kad specialistai būtų ruošiami kokybiškai”, – mano J.Olekas.

Socialdemokratai siūlo neskubėti

Alternatyviojoje Vyriausybės programoje J.Olekas paruošė pasiūlymus, kuriais reikėtų vadovautis reformuojant aukštojo mokslo sistemą.

“Mes siūlome neskubėti diegti laisvosios rinkos fundamentalizmo krepšelio sistemos. Siūlome išsaugoti aukštojo mokslo prieinamumą. Mes įsitikinę, jog kokybės garantas yra ne konkurencija, bet prieinamumas. Reikia, kad studijų įmokos būtų fiksuotos, kokios dabar yra Lietuvoje ir daugelyje Europos Sąjungos valstybių. Gerai besimokantys studentai turėtų būti atleisti net ir nuo šios įmokos”, – siūlo J.Olekas.

Anot parlamentaro, reikėtų pergaltuoti ir gerai besimokančiojo sąvoką. Dėl šito termino dar būtų galima diskutuoti, tačiau svarbiausia, kad nebūtų atsisakoma rotacijos principo.

“Mes pasisakome už tai, kad liktų stipendijos socialiai remtiniams ir gerai besimokantiems studentams. Reikalingi kreditai ne tik fiksuotai įmokai, bet ir studentų pragyvenimui. Manome, kad mokėti už mokslą reikėtų, tik įsigyjant antrąjį diplomą”, – teigė Seimo narys.

Pasak parlamentaro, negauna pakankamo finansavimo per studentų krepšelius, surinkdama studentus, aukštoji mokykla pagal projektą turėtų teisę disponuoti savo turtu, todėl gali pradėti išpardavinėti turtą.

“Galime sulaukti tokio momento, kai mokykloje neliks ne tik studentų, bet ir buvusio valstybinio turto, nes jis bus privatizuotas ar net “prichvatizuotas”. Jei būtume priėmę tokį įstatymą, kaip buvo parašyta projekte – net neabejoju, kad tai būtų paskatinę naują “prichvatizavimo” bangą”, – mano J.Olekas.

Pasak J.Oleko, reikia atviros ir nuoseklios diskusijos dėl aukštųjų mokyklų tinklo optimizavimo. Dabartinis valdančiųjų pasiūlymas tik atvertų vartus dar didesniai tinklo išplėtimui. Šiandien Lietuvoje yra per penkiasdešimt aukštųjų mokyklų – universitetų ir kolegijų. Pagal projektą valstybės studento krepšelis gali nukeliauti į privačią mokyklą.

“Mes siūlome nuosekliai didinti finansavimą, didinti gerai besimokančių studentų skaičių, palikti fiksuotas studentų įmokas, o ne versti mokėti visą sumą, tuomet mokslas Lietuvoje būtų prieinamas. Studentų pas mus padaugėjo, bet aukštąjį išsilavinimą turi tik 15 proc. Visuomenės, tuo tarpu daugelyje Europos valstybių šis dalis užima per 20 proc.”, – pasakoja Seimo narys J. Olekas.

Skubama priimti Aukštojo mokslo ir studijų įstatymą, neįsiklausius nei studentų, nei pačių aukštųjų mokyklų atstovų.

“Pakvieskime studentus, rektorius, dėstytojus ir pabandykime atsakyti į jų klausimus. Vadovaukimės europinėmis tendencijomis, pamąstykime, kur link einame. Kodėl mes renkamės tokį modelį, kurio nesirenka kitos valstybės, pabandžiusios kai kuriuos elementus ir pasitraukusios atgal”, – ragina J.Olekas.

“Tikiu, jog valstybės ekonomikai augant, Lietuvoje aukštasis mokslas bus prieinamas visiems nemokamai”, – savo viziją dalijosi J.Olekas.

Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkas Česlovas JURŠĖNAS:

„Negaliu neprisiminti tragiškos ir didvyriškos 1991 m. sausio 13-osios. J. Olekas ir kaip ministras, ir kaip gydytojas – veikė aktyviai, tiksliai, humaniškai, o atskirais atvejais – itin apdairiai.“

Profesorius Kęstutis VITKUS:

„Bet kuriuo paros laiku vėl pakeliu telefono ragelį ir skambinu Juozukui – lygiai kaip kažkada išgirstu žvalų balsą: – Klausau.“

Mūsų santykių niekada nepakeitė ministro, deputato ar parlamentaro postai“.

Abraomo Kulviečio vidurinės mokyklos direktorė Kristina GUDELIENĖ:

„Juozui Olekui visada buvo svarbios socialdemokratinės vertybės – esant valdžioje rūpintis visais, kurie dėl sparčių pasikeitimų jaučiasi nesaugūs. Jam rūpi jaunoji karta, jos ugdymas, tinkamas mokyklų sutvarkymas, kur kiekvienas jaustųsi lyg namie. Rūpestis atskiru žmogumi ir jo gerove – pilietinė Seimo nario pareiga“.

LR Seimo narys Juozas OLEKAS:
*nuoširdžiai dėkoju visiems už iniciatyvas ir pasiūlymus,
kuriuos įgyvendiname kartu.*

Kartu su Vilniečiais talkoje.

Su jaunaisiais futbolininkais.

Fabijoniškių pensionate.

Seimo nario priimamajame visada gausu lankytojų.

Laukiame Jūsų ir kviečiame užėti, paskambinti, parašyti.

Lietuvos Respublikos seimo nario Juozo Oleko priimamasis

S. Stanevičiaus g. 24, Vilnius
Darbo dienomis nuo 10 iki 14 val.
Telefonas 248 34 94,
mobilusis telefonas (8-616) 1 95 35.
El. paštas: juolek@gmail.com,
www.juozasolekas.lt.